

حاشیه‌ای بر برخی ابهامات و چالش‌های قانون برگزاری مناقصات

غلامعلی سلامت منش^۱

وحید قاسمیان^۲

چکیده

یکی از قوانین جدیدی که معاملات دستگاه‌های دولتی را سامان بخشید، قانون برگزاری مناقصات و آیین‌نامه‌های اجرایی آن است، در ابتدای اجرای قانون دستگاه‌ها دولتی در اجرا ابهامات و سؤال‌های بسیاری داشتند که اکثراً پس از تصویب آیین‌نامه‌های اجرایی آن مرتفع شد، لیکن هر قانونی پس از گذشت زمان و در مرحله اجرا نقاط ضعف و ابهاماتی دارد که نیازمند به روز رسانی و رفع نواقص می‌باشد. هدف این مقاله شناسایی چالش‌ها و ابهامات قانون برگزاری مناقصات و آیین‌نامه‌های اجرایی آن از جنبه‌های حقوقی، اجرایی و نظارتی و ارائه پیشنهاد‌های مناسب برای متن جایگزین است. در این مقاله با توجه به سوابق اجرایی، حقوقی و نظارتی نویسندگان سعی بر آن شده تا نقاط ضعف قانون از هر سه منظر به خواننده منتقل و در پایان هر بند پیشنهاداتی لازم در حد و وسع نویسندگان و متن جایگزین برای اصلاح قوانین و آیین‌نامه‌های مربوط ارائه شود. تلاش نویسندگان بر این بوده است که پیشنهاد‌های ارائه شده متناسب با اصول کلی حقوقی، روح قانون برگزاری مناقصات و قابل اجرا باشد، لذا ارائه نظرات مشفقانه و انتقادات سازنده خوانندگان می‌دامتنان خواهد بود.

واژگان کلیدی: مناقصه، مزایده، قانون برگزاری مناقصات، معاملات دولتی

۱- معاون بازرسی کل استان سمنان

۲- مسوول کمیته معاملات دستگاه‌های اجرایی استان سمنان

مقدمه:

همه ساله دستگاه های دولتی در راستای تحقق اهداف و نیازهای خود معاملات متعددی را با بخش خصوصی به انجام می رسانند که بسته به نوع و مبلغ آن باید با تشریفات خاصی صورت پذیرد در این عقود که به نمایندگی از دولت واقع می شود قانونگذار از بیم تبانی نماینده با اشخاص ثالث می خواهد نظم ثابتی را در تعیین قیمت و انتخاب طرف عقد اجباری کند، انجام تشریفات مناقصه و مزایده شرط صحت این عقود است (کاتوزیان، ناصر؛ ۱۳۸۵)، این تشریفات در قوانین مختلف از جمله قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ مورد مذاقه قانونگذار قرار گرفته است. از اهداف مهم و اساسی این قانون می توان به اصل رقابت، اصل شفافیت فرآیند انجام معاملات در دولت، اصل تساوی همه شرکت کنندگان از حقوق یکسان، سیر جریان آزاد اطلاعات و دسترسی یکسان همه مردم به اطلاعات اشاره نمود. قانونگذار در سال ۱۳۹۰ نیز با تصویب قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مبارزه با فساد، بار دیگر بر اجرای این اصول تاکید نمود. اکنون پس از گذشت نزدیک به یک دهه از تصویب قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه های اجرایی آن نواقص و چالش های آن در عمل برای دستگاه های مجری قانون و پیمانکاران مشخص شده که نیازمند اصلاح و به روزرسانی قانون است. با توجه به منابع اندک و فقر پژوهش در این زمینه، جمع آوری و ارایه مطالب در قالب مقاله بادشواری های خاص خود مواجه است، بسیاری از چالش های قانون نیازمند بررسی های دقیق میدانی و انجام پژوهش های همه جانبه و تطبیقی است، لیکن با عنایت به تجربه نویسندگان در سه حوزه فنی - اجرایی، حقوقی و نظارت بر معاملات سعی بر آن شده تا تجربیات و اطلاعات به دست آمده با کمک از سایر مقاله ها و منابع موجود به خواننده منتقل شود.

بیان مسئله:

قانون برگزاری مناقصات از مهم ترین قوانینی است که تشریفات انعقاد قراردادهای دولتی را مشخص نموده، هدف این قانون ایجاد فضای سالم برای رقابت سازنده در بخش خصوصی، جلوگیری از ایجاد رانت در معاملات دولت، شفاف سازی معاملات دولتی و ... می باشد، اکنون که نزدیک به یک دهه از تصویب آن می گذرد شناسایی ابهام ها و چالش های آن در اجرای قانون و همچنین در بخش نظارتی در جهت تحقق اهداف قانون تأثیر بسزایی خواهد داشت، چالش هایی که خود گلوگاه های ایجاد رانت، بروز فساد و انحراف قانون از اهداف آن می باشد که به برخی از آن ها اشاره می گردد:

۱. یکی از چالش های قانون برگزاری مناقصات انجام مناقصات به صورت محدود است. مطابق

تحقیقات به عمل (آمده متنی نژاد، صادق؛ ۱۳۸۶) یکی از اصلی ترین گلوگاه های بروز فساد در معاملات دولتی فرآیند برگزاری مناقصه به صورت محدود می باشد. علیرغم اینکه مناقصه محدود استثنایی بر قاعده مناقصه عمومی است لیکن در برخی موارد مشاهده گردیده دایره شمول این استثناء از اصل (برگزاری مناقصات به صورت عمومی) فراتر رفته و اکثر مناقصات دستگاه اجرایی با دلایل توجیهی تکراری و مشابه، به مناقصه محدود تبدیل گردیده است. یکی از دلایل توسعه این نوع از مناقصات، عدم الزام به شفاف نمودن ادله و نامشخص بودن شاخص های ضرورت برگزاری این نوع از مناقصات می باشد^۱.

با توجه به اینکه در مناقصات محدود یکی از اهداف اصلی قانون برگزاری مناقصات یعنی اصل رقابت پذیری مورد خدشه قرار می گیرد و همچنین زمینه را برای شکل گیری فساد و ایجاد رانت آماده می نماید ضروریست شرایط برگزاری آن به طور دقیق، مشخص و انجام آن محدود به شرایط خاص و استثنایی شود، لذا شایسته است قانونگذار با تبیین شاخص هایی نسبت به شفاف نمودن دلایل برگزاری مناقصه محدود و شرایط تحقق بند ب ماده ۹ قانون برگزاری مناقصات موضوع تعیین نوع مناقصه را در دستور کار خود قرار دهد.

مهم ترین گام در انجام برگزاری مناقصات محدود، ارزیابی کیفی پیمانکاران و تهیه لیست کوتاه می باشد. آیین نامه اجرایی بند «ج» ماده ۱۲ و همچنین آیین نامه اجرایی بند الف ماده ۲۶ قانون برگزاری مناقصات با تبیین برخی از موضوعات به طور مشترک، راهنمای چگونگی تهیه لیست کوتاه و روش انجام برگزاری مناقصه محدود می باشند. با دقت نظر در مفاد آیین نامه اجرایی بند الف ماده ۲۶ قانون برگزاری مناقصات مشخص می گردد انجام مناقصه محدود مشروط به تهیه لیست کوتاه بوده و لیست بلند از دایره شمول استفاده برای دعوت از مناقصه گران خارج می باشد. در این رابطه، توجه به مفاد بندهای «ث» و «ج» ماده ۱۱ آیین نامه اجرایی مذکور قابل تذکر می باشد. بر اساس تعریف جزء ۹ بند الف ماده ۲ آیین نامه اجرایی موضوع بند ج ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات تهیه فهرست کوتاه بر اساس اسناد واصله به منظور ارزیابی توان انجام تعهدات موضوع مناقصه صورت می پذیرد. یکی از ایرادهای وارده آن است که این ارزیابی کیفی عمدتاً به صورت کلی و عام انجام گرفته و تعهدات موضوع مناقصه مورد غفلت قرار می گیرد. از طرف دیگر اعتبار فهرست تهیه شده در مناقصات پیمانکاری بر اساس رشته و پایه مربوطه به مدت ۲ سال قید شده است. این در حالی است که:

اولاً؛ شرایط اجرای تعهدات موضوع مناقصه در هر پروژه با پروژه دیگر متفاوت بوده و شرایط و

ویژگی های خاص خود را دارا می باشد. این تفاوت ها شامل محل و زمان اجرای پروژه، حجم عملیات اجرایی و میزان هزینه اجرای کار، مشخصات خصوصی، تکنولوژی و تکنیک های خاص اجرای موضوع مناقصه بوده که احصا آن هادر فرآیند ارزیابی کیفی مناقصات امری پیچیده می باشد. ثانیاً؛ صلاحیت عمومی پیمانکاران در رشته و پایه مربوط بدو ابر اساس گواهی صلاحیت صادره از سوی معاونت نظارت راهبردی ریاست جمهوری (که مطابق شاخص های مشخص ارزیابی می گردند) مورد تأیید قرار گرفته است و بخشی از ارزیابی مذکور موازی کاری محسوب می شود. ثالثاً؛ در زمان اعتبار دو ساله فهرست کوتاه تهیه شده؛ عملاً حقوق پیمانکاران جدید تأیید صلاحیت شده و توانمند، نادیده گرفته می شود و اصل ایجاد محیط رقابت کیفی تحت الشعاع موضوع قرار می گیرد.

رابعاً؛ با شناسایی لیست مذکور، احتمال تبانی بین مناقصه گران به شدت افزایش یافته (متنی نژاد، صادق؛ ۱۳۸۶) و در این راستا بعضاً با ارایه دلایل واهی نظیر: عذر خواهی از شرکت در مناقصه به دلیل تکمیل ظرفیت کارهای در دست انجام و یا عدم تمایل به انجام موضوع مناقصه در شرایط حاضر و همچنین ارایه پیشنهاد قیمت نامعقول، اتمام مهلت و یا ابطال گواهی صلاحیت عمومی و ... از حضور در فرآیند مناقصه عذر خواهی می نمایند که این امر ضمن تغییر در لیست کوتاه تهیه شده و ایجاد ابهام در اعتبار لیست مذکور، فاقد شرایط لازم برای تحقق مناقصه ای رقابتی می گردد. لذا به منظور رفع ابهام های مذکور پیشنهاد می گردد ضوابط خاصی برای برگزاری مناقصه محدود از سوی مراجع ذی صلاح تهیه و ابلاغ گردد و حتی الامکان دستگاه های اجرایی به منظور حصول اطمینان از توانمندی مناقصه گران بالحاظ ارزیابی کیفی مناقصه گران در اسناد مناقصه، مناقصات خود را به روش مناقصات دو مرحله ای عمومی برگزار نمایند.

۲. از دیگر ابهامات موجود در قانون برگزاری مناقصه، موضوع بند د ماده ۵ قانون برگزاری مناقصات می باشد. در این بند آمده است: «در مناقصات دو مرحله ای، کمیسیون مناقصه با حضور رئیس دستگاه مناقصه گزار تشکیل می شود» در حالی که در جزء یک بند الف همان ماده یکی از اعضای کمیسیون مناقصه را رئیس دستگاه مناقصه گزار یا نماینده وی معرفی نموده است. الزام قانونی ایجاد شده در بند «د» ماده ۵ قانون مذکور عملاً قسمت مؤخر جزء یک بند الف همان ماده در خصوص حضور نماینده وی در کمیسیون مناقصات دو مرحله ای را منتفی نموده است. با توجه به اینکه مناقصات دو مرحله ای عملاً دارای حساسیت و یا سطح تشخیصی خاصی نسبت به سایر مناقصات ندارد لذا ضرورت تأکید و الزام رئیس دستگاه به حضور در کمیسیون مناقصات دو

مرحله ای مشخص نبوده و کمیسیون مذکور نیز می تواند همانند سایر کمیسیون ها به تشخیص رییس دستگاه دارای نماینده باشد. همچنین در صورت حضور رییس دستگاه به همراه نماینده وی عملاً امکان تفکیک آراء (و بعضاً اعتبار رسمیت جلسه در صورت غیاب مسوول فنی دستگاه مناقصه گزار) مورد ابهام قرار می گیرد. از این رو به منظور جلوگیری از ایجاد ابهام و سردرگمی مسوولین دستگاه های اجرایی، ضرورت دارد قانونگذار نسبت به شفاف سازی و رفع ابهام از بند ۵ ماده قانون برگزاری مناقصات اقدام نماید. در این راستا پیشنهاد می شود بند ۵ ماده قانون برگزاری مناقصات حذف گردد.

۳. در بند الف ماده ۱۵ قانون برگزاری مناقصات^۱ اشاره به خرید اسناد شده است که این موضوع مستمسک برخی از دستگاه های اجرایی شده تا هزینه اسناد مناقصه را به طور غیر واقعی تعیین نمایند و یا سایر هزینه های مربوط به فرآیند مناقصه را من جمله هزینه آگهی روزنامه را از برنده مناقصه مطالبه نمایند^۲. بدین ترتیب برخی از دستگاه های دولتی در اخذ هزینه آگهی روزنامه از برنده مناقصات و همچنین نحوه تعیین قیمت فروش اسناد مردد شده و این اقدام را در راستای تأمین هزینه های دستگاه اجرایی؛ قانونی دانسته و برخی نیز به استناد ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰^۳ این عمل را غیرقانونی می دانند و استدلال هر دو طرف نیز بلاوجه نمی باشد چرا که در قانون تبیین موضوع صراحت ندارد و دستگاه های اجرایی در راستای تأمین منافع خود؛ دست به تفسیر قانون می زنند. با عنایت به قابلیت دسترسی کلیه مناقصه گران به پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات و امکان آسان و ارزان قیمت دسترسی به اطلاعات و اسناد مناقصه، به صورت فایل های الکترونیکی^۴، پیشنهاد می گردد عبارت «یا خرید» از بند الف ماده ۱۵ قانون برگزاری مناقصات حذف گردد. بدیهی است در اجرای پیشنهاد مذکور عبارت «خلاصه اسناد مناقصه» در جزء ۳ بند الف ماده ۲۳ به عبارت «اسناد مناقصه» تغییر خواهد یافت.

۴. مطابق بند الف ماده ۲ قانون برگزاری مناقصات؛ «مناقصه فرایندی است رقابتی برای تأمین کیفیت مورد نظر که در آن تعهدات موضوع معامله به مناقصه گری که کم ترین قیمت متناسب را پیشنهاد کرده باشد، واگذار می شود». همچنین قانونگذار در بند الف ماده ۲۰ قانون برگزاری مناقصات، برنده اول مناقصه را شخصی می داند که حایز مناسب ترین قیمت شده باشد. البته در ادامه

۱- بند الف ماده ۱۵ ق.ب.م- «شرکت کنندگان در مناقصه پس از دریافت یا خرید اسناد باید پیشنهادهای خود را به ترتیب زیر تهیه و به مناقصه گزار تسلیم کنند...»

۲- به طور مثال آگهی فراخوان شماره ۱۳۴۴۸۱۲ مورخ ۹۲/۹/۱۴ در پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات.

۳- ماده ۴: «دریافت هرگونه وجه، کالا و یا خدمات تحت هر عنوان از اشخاص حقیقی و حقوقی توسط وزارتخانه ها، موسسات و شرکت های دولتی غیر از مواردی که در مقررات قانونی مربوط معین شده یا می شود ممنوع است.»

۴- به طور مثال آگهی فراخوان شماره ۱۳۴۴۱۰۴ مورخ ۹۲/۹/۶ در پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات.

همین بند تصریح می نماید: «روش ارزیابی مالی باید در اسناد مناقصه به صورت مشروح با ذکر نحوه تأثیر گذاری ارزیابی فنی بازرگانی بر قیمت اعلام شود». لیکن بررسی اسناد و مدارک موجود در دستگاه های اجرایی مشخص می نماید؛ بعضاً کمیسیون مناقصه بدون توجه به شرایط اسناد مناقصه (نحوه تأثیر ارزیابی فنی بازرگانی بر قیمت پیشنهادی) نسبت به رد کم ترین قیمت پیشنهادی اقدام نموده و پیشنهاد مذکور را نامتناسب تلقی می نماید. این در حالی است که در صورت عدم پیش بینی تأثیر ارزیابی فنی بازرگانی بر قیمت؛ در راستای رعایت صرفه و صلاح دولت می بایست کم ترین قیمت پیشنهادی مناط عمل قرار گرفته و انجام تعهدات موضوع مناقصه با حداقل قیمت صورت پذیرد. توضیح اینکه بر اساس بند «ج» ماده ۱۹ قانون برگزاری مناقصات هر گونه ارزیابی فنی بازرگانی، تنها پیش از گشودن پیشنهادهای قیمت مجاز بوده و صلاحیت مناقصه گران نیز قبلاً در اجرای ماده ۱۲ قانون مذکور مورد ملاحظه و تأیید قرار گرفته است و البته تضامین لازم نیز برای انجام تعهدات در زمان انعقاد قرارداد از برنده مناقصه دریافت خواهد شد. بدیهی است کمیسیون معاملات می بایست حسب شرایط مندرج در اسناد مناقصه و عندالزوم اخذ نظر کمیته فنی بازرگانی (که اختصاص به اعلام نظر در خصوص بررسی قیمت ها و تجزیه و کنترل مبانی آن را به عهده دارد) نسبت به تعیین برنده مناقصه اتخاذ تصمیم بنماید. لذا به منظور رفع هر گونه ابهام پیشنهاد می گردد در بند الف ماده ۲۰ قانون برگزاری مناقصات عبارت «مناسب ترین قیمت» به «کم ترین قیمت ترازشده» تغییر نماید.

۵. یکی از الزامات قبل از برگزاری مناقصات، ورود اطلاعات مناقصه و اسناد آن در پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات^۱ و همچنین درج اطلاعات مربوط به برگزاری مناقصه یا مزایده در پایگاه نظارت بر معاملات سازمان بازرسی کل کشور^۲ می باشد، همچنین در قوانین دیگر از الزام به ثبت اسناد مربوط در پایگاه های دیگری چون پایگاه ملی اطلاعات قراردادها^۳، بانک اطلاعات مناقصات نیز نام برده شده است، این پایگاه های اطلاعاتی که همگی در جهت شفاف سازی و تسهیل نظارت بر معاملات و رعایت اصل رقابت ایجاد گردیده اند لیکن به سبب تعدد و تشابه، زمان و هزینه زیادی را از دستگاه ها برای درج اطلاعات اخذ می نماید. هر چند در حال حاضر به دلیل فقدان نظارت و عدم ضمانت اجرایی، بسیاری از دستگاه ها، به تکالیف خود برای ثبت اسناد و مدارک مورد اشاره در آیین نامه اجرایی نظام مستند سازی و اطلاع رسانی مناقصات به طور کامل عمل نمی نمایند. این در حالی است که پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات قابلیت مناسبی برای تجمع سایر پایگاه های اطلاع رسانی را دارد. لذا پیشنهاد می شود معاونت نظارت راهبردی ریاست جمهوری با هماهنگی

۱- بند «ب» ماده ۷ آیین نامه اجرایی نظام مستند سازی و اطلاع رسانی مناقصات.

۲- بند ج ماده ۱۱ قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور.

۳- بند ب ماده ۳ قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد.

سازمان بازرسی کل کشور ضمن تغییرات نرم افزاری مناسب پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات، با تدوین «دستورالعمل نحوه ثبت اطلاعات و نگهداری اسناد در پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات» نسبت به تجمیع دیدارگاه های الکترونیکی اقدام نماید. بدیهی است تحقق این امر موجب صرفه جویی در وقت و هزینه گردیده و با نظارت سازمان بازرسی کل کشور؛ پایگاه مذکور بستر مناسبی برای شفاف سازی اطلاعات و تحقق حسن جریان امور در عرصه برگزاری مناقصات خواهد بود.

۶. برخی از دستگاه های اجرایی در هنگام انتشار آگهی فراخوان مناقصه یا مزایده این عبارت را در ذیل آگهی خود درج می کنند: «دستگاه مناقصه گزار در رد هر یک یا تمام پیشنهادهای مختار است». حال آنکه این موضوع در بند ۴ ماده ۱۰ آیین نامه معاملات دولتی آمده بود و قانونگذار در قانون برگزاری مناقصه چنین اختیاری را برای دستگاه مناقصه گزار پیش بینی ننموده و در ماده ۳۰ قانون برگزاری مناقصات نیز به نسخ سایر قوانین مغایر این قانون تصریح نموده است. با توجه به سکوت قانونگذار در این مورد سوال اساسی این است که آیا دعوت به مزایده و مناقصه را بایستی ایجاب به فروش یا خرید خدمات انگاشت که پیشنهاد خرید و ارایه خدمات به قیمت معین، قبول آن است یا اعلان مزایده یا مناقصه تنها دعوت به ایجاب است و پیشنهادهای رسیده را باید صاحب کالا قبول کند تا معامله انجام شود و پیش از آن فروشنده در رد یا قبول پیشنهادهای آزاد است؟ (کاتوزیان؛ ۱۳۸۵).

در خصوص مزایده نظرات متعددی ارایه گردیده، برخی معتقدند پس از تعیین برنده مزایده یا حراج عقد را باید تمام شده دانست که این نظر قوی تر است (کاتوزیان، ناصر؛ ۱۳۸۵). با وجود این پیشنهاد کننده می تواند به صراحت اعلام کند که در رد و قبول نتیجه مزایده آزاد است، زیرا این قید نشان می دهد که او هنوز در انجام دادن معامله جازم نیست و مفاد عقد را بر مبنای مزایده انشاء نکرده است، لذا در این گونه موارد برنده شدن در مزایده به تنهایی عقد را واقع نمی سازد زیرا امکان انتخاب برای اعلان کننده حاکی از آن است که اعلان را باید دعوت به ایجاب شمرد و در نتیجه اراده برنده مزایده ایجاب است و باید مورد قبول قرار گیرد (همان، ص ۲۹۲).

در خصوص مناقصه نیز نظرات مختلفی ارایه شده است، عده ای آن را یک ایجاب همراه با التزام می دانند، چرا که شرایط خاصی برای افراد شرکت کننده، نحوه ارایه قیمت، نحوه انجام کار و ... در نظر گرفته می شود و هر گاه ایجاب همراه با تعهد به نگهداری آن باشد، این تعهد حق رجوع از ایجاب را ساقط می کند و لذا آن را یک اعلان یا دعوت به ایجاب نمی دانند. اما به نظر نویسنده در مناقصه عقد اولیه ای هنگام انتشار آگهی دعوت بین کارفرما و شرکت کنندگان منعقد گردیده که

بیمانکاران ذی صلاح ایجاب های خود را مطابق شرایط معین شده به کارفرما ارایه دهند تا وی آن ایجابی را که مناسب ترین است قبول نماید. کارفرما به طور ضمنی متعهد گردیده که در صورتی که ایجاب ها مطابق با شرایط عقد اولیه ارایه گردند آنرا که مناسب ترین است قبول نماید و لذانی تواند بدون ارایه دلایل قانونی از قبول امتناع کند و همه پیشنهادها را رد نماید.

علی ایحال به نظر نویسنده در مزایده ها و مناقصاتی که بر مبنای قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ صورت می گیرند، پیش بینی اختیار قبول یاردها در اسناد مناقصه فاقد وجهت قانونی می باشد، صرف نظر از موارد فوق الذکر، قانون برگزاری مناقصات در بندهای الف و ب ماده ۲۴، شرایط تجدید یا لغو مناقصه را بیان نموده لذا در صورتی که دستگاه مناقصه گزار قصد رد نمودن پیشنهادی را دارد فقط در قالب بندهای الف و ب ماده ۲۴ قانون برگزاری مناقصات می تواند اقدام نماید، فلذا قانون گذار در این قانون چنین اختیاری را برای دستگاه مناقصه گزار پیش بینی ننموده، لیکن در معاملاتی که بر مبنای آیین نامه معاملاتی خاص برگزار می گردند درج شرط مذکور بستگی به قوانین و مقررات خاص یا قواعد عمومی دارد.

۷. بر اساس ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات ارزیابی کیفی مناقصه گران از اهمیت بالایی برخوردار می باشد، این فرآیند در بسیاری از دستگاهها اجرایی به روش های مختلف و در اکثر موارد به صورت ناقص انجام می پذیرد و مستنداتی بابت امتیازهای داده شده موجود نیست، لذا با بررسی های صورت گرفته و کارشناسی به منظور ایجاد وحدت رویه در این خصوص، نسبت به طراحی نمونه فرم های ارزیابی کیفی اقدام شده (فایل پیوست) که پس از ارزیابی هیچ گونه شکایتی را نمی توان وارد دانست، لذا پیشنهاد می گردد دستگاه های اجرایی در ارزیابی های کیفی خود از این نمونه فرم ها استفاده نمایند.

نتیجه گیری:

در قانون برگزاری مناقصات مواردی همچون: برگزاری مناقصات به صورت محدود، مغایرت بند د ماده ۵ قانون برگزاری مناقصات با جزء ۱ بند الف همان ماده، خلاء قانونی در فروش اسناد مناقصه، قابل تفسیر بودن واژه «کم ترین قیمت مناسب» در ماده ۲ و بند الف ماده ۲۰ قانون برگزاری مناقصات، تعدد بلاوجه پایگاه های اطلاعاتی مناقصات و قراردادها، وجود خلاء قانونی در اعطای اختیار به دستگاه برای رد یا قبول پیشنهادات در برگزاری مزایده یا مناقصه و ... باعث گردیده ایجاد فضای سالم برای رقابت سازنده در بخش خصوصی، جلوگیری از ایجاد رانت در معاملات دولت، شفاف سازی معاملات دولتی و ... به درستی انجام پذیرفته و همچنین در بخش نظارتی نیز در جهت تحقق اهداف تأثیر بسزایی خواهد داشت، همچنین این

چالش ها خود گلوگاه های ایجاد رانت، بروز فساد و انحراف قانون از اهداف آن می باشد. در پایان برای رفع ابهامات و خلاءهای قانونی موصوف پیشنهاداتی ارائه گردیده که امید است با اجرای آن ها گام مهمی در رسیدن به اهداف قانون برگزاری مناقصات و ارتقای سلامت نظام اداری برداریم.

منابع:

آزایی، وحید (۱۳۸۹). "بررسی و تحلیل گزارش های خود اظهاری نظارت بر مناقصه ها و مزایده ها در دستگاه های اجرایی طی سال ۱۳۸۸"، مجله دانش ارزیابی سازمان بازرسی کل کشور، سال دوم، شماره چهارم، تابستان ۱۳۸۹.

اسماعیلی هریسی، ابراهیم (۱۳۸۷). "شرح و تفسیر قانون برگزاری مناقصات"، چاپ اول نشر داد گستر. خضری، محمد. (۱۳۹۰). تربیتی مقدم، فرهاد، نظری، محمد رضا، (۱۳۹۰). "شناسایی زمینه های فساد اقتصادی در مناقصه های دولتی"، مجله اقتصاد تطبیقی، سال دوم شماره اول، بهار و تابستان ۱۳۹۰.

عیدی زاده، محمد حسین (۱۳۸۲). "شرحی بر آیین نامه معاملات دولتی"، نشر میزان. قرباغی، علیرضا (۱۳۸۶). "نقش قانون مناقصات در روند تحول از الگوی سنتی اداره ی امور دولتی به مدیریت دولتی نوین در ایران"، مجله پیام مدیریت، شماره ۲۳ و ۲۴.

کاتوزیان، دکتر ناصر (۱۳۸۵). "حقوق مدنی - قواعد عمومی قراردادها" جلد اول، شرکت سهامی انتشار. منتهی نژاد، صادق، (۱۳۸۶). "شیوه ها و زمینه های تبانی در معاملات دولتی" مجله حقوقی داد گستری شماره ۶۱.

قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ و آیین نامه های اجرایی آن.

قانون محاسبات عمومی.

آیین نامه معاملات دولتی.

مجموعه قوانین و مقررات سازمان بازرسی کل کشور.

قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد.

قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت.

مشروح مذاکرات دوره ششم مجلس شورای اسلامی.